OIKEUSMINISTERIÖ

29.3.2016

LsN Tanja Innanen

Lakivaliokunnalle

EHDOTUS EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVIKSI NEUVOSTON PUITEPÄÄTÖKSEN 2009/315/YOS MUUTTAMISESTA KOLMANSIEN MAIDEN KANSALAISIA KOSKEVAN TIETOJENVAIHDON JA EUROOPPALAISEN RIKOSREKISTERITIETOJÄRJESTELMÄN (ECRIS) OSALTA SEKÄ NEUVOSTON PÄÄTÖKSEN 2009/316/YOS KORVAAMISESTA

Euroopan komissio on 19 päivänä tammikuuta 2016 tehnyt ehdotuksen (KOM (2016) 7 lopullinen) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi neuvoston puitepäätöksen 2009/315/YOS muuttamisesta kolmansien maiden kansalaisia koskevan tietojenvaihdon ja eurooppalaisen rikosrekisteritietojärjestelmän (ECRIS) osalta sekä neuvoston päätöksen 2009/316/YOS korvaamisesta.

Direktiiviehdotuksen tavoitteena on täydentää EU:n jäsenvaltioiden välillä rikosrekisteritietojen vaihtoon sovellettavaa ECRIS-tietojärjestelmää kolmansien maiden kansalaisia koskevalla järjestelmällä, jonka avulla jäsenvaltiot voisivat tarkistaa, missä jäsenvaltioissa on kolmansien maiden kansalaisia koskevia tuomioita, ja kohdentaa yksittäiset pyyntönsä näihin jäsenvaltioihin.

Direktiiviehdotuksen keskeisin velvoite on, että jäsenvaltio, jossa annetaan kolmannen maan kansalaista koskeva tuomio, velvoitetaan tallettamaan kansallisiin järjestelmiin direktiivissä luetellut tiedot, jotka sisältävät muun ohella henkilön sormenjälkiä koskevat tiedot. Tiedot, jotka liittyvät tuomitun henkilöllisyyden määrittämiseen mukaan lukien sormenjälkiä koskevat tiedot, tulee lisäksi sisällyttää niin sanottuun indeksifiltteriin, jonka avulla muut jäsenvaltiot voivat löytää osumia, ja siten saada tiedon, missä jäsenvaltioissa on tiettyä kolmannen maan kansalaista koskevia rikosrekisteritietoja.

Käyntiosoite	Postiosoite	Puhelin	Faksi	Sähköpostiosoite
Kasarmikatu 25 HELSINKI	PL 25 00023 VALTIONEUVOSTO	02951 6001	09 1606 7730	oikeusministerio@om.fi

Voimassa oleva ECRIS-tietojärjestelmä perustuu periaatteelle, jonka mukaan tieto toisen EU:n jäsenvaltion kansalaista koskevasta rikostuomiosta toimitetaan siihen jäsenvaltioon, jonka kansalainen tuomittu henkilö on, ja kyseinen kansalaisuusvaltio säilyttää keskitetysti kaikki kansalaisiaan koskevat tiedot. Näin rikosrekisteritietoja koskeva yksittäinen pyyntö voidaan kohdistaa siihen jäsenvaltioon, jonka kansalaista koskevia tietoja tarvitaan.

Voimassa olevassa menettelyssä rikosrekisteritietoja luovutetaan erityisesti rikosasian käsittelyä varten, jolloin tietoja on velvollisuus luovuttaa. Muita tarkoituksia varten tietoja luovutetaan varten kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

Valtioneuvosto suhtautuu direktiiviehdotuksen tavoitteisiin lähtökohtaisesti myönteisesti.

Direktiiviehdotuksen mukaan jäsenvaltioilla olisi velvollisuus tallettaa sekä omaan kansalliseen järjestelmään että ECRIS-järjestelmään laajemmin tietoja kolmansien maiden kansalaisista kuin Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisista. Kolmansien maiden kansalaisten osalta talletettavat tiedot sisältäisivät myös sormenjälkitiedot. Ehdotettu sääntely on merkityksellistä perustuslain (731/1999) 6 §:ssä turvatun syrjintäkiellon kannalta sekä myös perustuslain 10 §:n 1 momentissa turvatun henkilötietojen suojan kannalta. Nämä molemmat edellyttävät, että kolmansien maiden kansalaisia koskevien tietojen tallettamisvelvollisuuden sekä kansallisesti että ECRIS-järjestelmään tulee olla oikeasuhtaista, hyväksyttävää ja tarpeellista.

Direktiiviehdotuksen edellyttämät muutokset kansallisessa järjestelmässä talletettaviin tietoihin aiheuttavat merkittäviä kuluja kansallisten IT-järjestelmien kehitystyön takia. Toimivan sormenjälkien vertailujärjestelmän luominen Euroopan unionin jäsenvaltioiden välille aiheuttaa merkittäviä kuluja koko Euroopan unionin tasolla.

Voimassa oleva puitepäätös ei ole edellyttänyt kansallisten rikosrekisterijärjestelmien harmonisointia, mutta jäsenvaltioiden välinen yhteistyö on silti ollut toimivaa ja tehokasta.

Valtioneuvosto katsoo, että ensisijaisesti neuvottelujen kuluessa voitaisiin selvittää, olisiko riittävää, että direktiiviehdotuksen mukainen yhteistyö perustuisi voimassa olevan puitepäätöksen mukaisille periaatteille, eikä talletettavia tietoja koskevaa lainsäädäntöä harmonisoitaisi laajemmin kuin puitepäätöskään tätä edellyttää.

Jos tätä ei pidetä tehokkaan yhteistyön kannalta riittävänä, tulisi neuvottelujen kuluessa selvittää, edellyttääkö jäsenvaltioiden välinen tehokas yhteistyö kaikkien direktiiviehdotuksessa edellytettyjen tietojen mukaan lukien sormenjälkitietojen kansallista tallettamista kolmansien maiden kansalaisten osalta. Valtioneuvosto katsoo, että neuvotteluissa tulisi pyrkiä siihen, että direktiiviehdotus edellyttäisi jäsenvaltioita harmonisoimaan talletettavia tietoja koskevaa lainsäädäntöä vain siltä osin kuin se katsotaan tarpeelliseksi tehokkaan yhteistyön kannalta.